

ΑΠΟΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΣΤΟ ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗ ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟ

Η αιφνίδια απώλεια του καθηγητή, πρώην πρύτανη του Ε.Μ.ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΪΟΥ Θεμιστοκλή Ξανθόπουλου προκάλεσε απέραντη θλίψη στην οικογένεια της ΔΕΗ, της οποίας διετέλεσε επικεφαλής, από τον Ιούλιο του 1989 μέχρι τον Απρίλιο του 1993, αφήνοντας ιδιαίτερα έντονο και θετικό αποτύπωμα και απτά αποτελέσματα.

Δεκάδες τα μηνύματα των εργαζομένων με την επωδό: Έφυγε ο αγαπημένος μας διοικητής!

Ήρθε στη ΔΕΗ άγνωστος σχεδόν σε όλους, μεταξύ αγνώστων. Σε κλίμα δυσπιστίας και επιφύλαξης. Και έφυγε με καθολική αναγνώριση, με την αγάπη των συνεργατών του και όλου του προσωπικού. Με δεκάδες καλούς φίλους.

Είναι έντονα χαραγμένη στη μνήμη όλων μας η αποχαιρετιστήρια συγκέντρωση στον 6^ο όροφο της Χαλκοκονδύλη. Η συγκίνηση του όπως και του προέδρου κ. Βολουδάκη. Τα μεστά λόγια. Η έντονα φορτισμένη ατμόσφαιρα. Τα δάκρυα, αλλά και ο θυμός για την απομάκρυνση της διοίκησης. Η απογοήτευση και η ανασφάλεια για τη μετά-Ξανθόπουλο εποχή.

Ο Θεμιστοκλής Ξανθόπουλος ήταν φτιαγμένος από τη στόφα των στελεχών που αναλαμβάνοντας συγκεκριμένα καθήκοντα σε κρίσιμες θέσεις ευθύνης δεν περιορίζονται στην απλή διαχείριση αλλά βάζουν τη δική τους σφραγίδα επιφέροντας τις αναγκαίες τομές. Και ακόμη εννοούν να ενεργούν πρωτίστως για την εκπλήρωση της αποστολής τους σεβόμενοι μεν αυτούς που τούς διόρισαν, αλλά και μη διστάζοντας, με όποιο κόστος, συνεπείς προς το καθήκον και το ρόλο τους ακόμη και να αποκλίνουν από τις άνωθεν εντολές.

Με αυτό το πνεύμα λειτούργησε και στη ΔΕΗ όπου ήρθε πέφτοντας κυριολεκτικά στα βαθιά. Πολύ σύντομα διέλυσε κάθε δυσπιστία και επιφύλαξη με τη διοικητική του λειτουργία και συμπεριφορά, που συσπείρωνε και ενέπνεε το σεβασμό και την εμπιστοσύνη. Με δημοκρατικότητα και συναίνεση, σεβασμό στην αντίθετη άποψη την έκφραση της οποίας ενθάρρυνε, αλλά και με αποφασιστικότητα, τόλμη, ορθολογισμό και ανάληψη ευθύνης. Και βέβαια με ξεκάθαρους διακριτούς ρόλους διοικητικής ιεραρχίας και συνδικάτων.

Έτσι επιτέλεσε πλούσιο έργο, από το οποίο, για του λόγου το αληθές, σταχυολογώ ορισμένα χαρακτηριστικά στοιχεία, στρατηγικής εμβέλειας, όπως:

- Ανάθεση της κατασκευής του σύγχρονου Κέντρου Κατανομής Φορτίου στον Αγ. Στέφανο Αττικής, υπόθεση που χρόνιζε πολύ καιρό εξαιτίας ανταγωνισμών και εξωθεσμικών παρεμβάσεων.

- Ανάθεση της κατασκευής της 5^{ης} λιγνιτικής μονάδας του Αγ. Δημητρίου, ιδιοκτησίας ΔΕΗ, αντιστεκόμενος στις πιέσεις να γίνει η μονάδα ιδιωτική.

- Κατάρτιση και έγκριση 10ετούς προγράμματος ανάπτυξης, το οποίο μέχρι τότε παρέμενε επι χρόνια σε εκκρεμότητα.

Έδρασε ως οραματιστής, προβλεπτικά, καθώς, αν και η ΔΕΗ ήταν τότε ακλόνητο κρατικό μονοπώλιο, σύντομα αντιλήφθηκε την αναγκαιότητα του εκσυγχρονισμού της και συνέλαβε και έθεσε σε εφαρμογή το μεγαλύτερο και ουσιαστικότερο έργο αναδιοργάνωσης της και επαναπροσδιορισμού των σχέσεων της με το κράτος, με σύμβουλο την κρατική Γαλλική Ηλεκτρική Εταιρεία, EDF. Πρόκειται για το γνωστό project ΘΑΛΗΣ, του οποίου τα πορίσματα αν είχαν εφαρμοστεί από τους επιγενόμενους, η ΔΕΗ, ως σύγχρονη, δυναμική επιχείρηση,

απαλλαγμένη από τις αγκυλώσεις και τα δεσμά ,αλλά και η χώρα, θα αντιμετώπιζε με πολύ μεγαλύτερη επιτυχία και αποτελεσματικότητα τις μετέπειτα δομικές εξελίξεις και προκλήσεις στον τομέα του ηλεκτρισμού.

Τα ανωτέρω πολύ σημαντικά αλλά ενδεικτικά, καθώς δεν συνιστούν παρά μικρό δείγμα από το πλούσιο έργο του Θ. Ξανθόπουλου στη ΔΕΗ, αποδεικνύουν την αποτελεσματικότητα της διοικητικής του λειτουργίας, την οποία οι εργαζόμενοι και τα στελέχη αναπολούσαν και μνημόνευαν για πολλά χρόνια, και η οποία άφησε ανεξίτηλο στίγμα και σπουδαίες παρακαταθήκες στην επιχείρηση.

Αν και αντιμετώπισε τους πιο έντονους και σκληρούς συνδικαλιστικούς αγώνες, σε ένα πολιτικό κλίμα ηλεκτρισμένο και ένα περιβάλλον κυριαρχούμενο τότε από ισχυρότατους κομματικούς μηχανισμούς, παρέμεινε νηφάλιος, ενωτικός και συναινετικός, δείγμα της εσωτερικής του δύναμης , ωριμότητας αλλά και ξεκάθαρης στρατηγικής στοχοπροσήλωσης εμμένοντας στο διάλογο, στον οποίο συμμετείχε με τόλμη και φερεγγυότητα, μη διστάζοντας να υιοθετήσει τεκμηριωμένες διαφορετικές απόψεις και προτάσεις. Ουδέποτε ακολούθησε τη γνωστή πεπατημένη της ενοχοποίησης των εργαζομένων, σύνηθες άλλοθι της αποτυχίας. Αντίθετα, όσες δυσκολίες και αν αντιμετώπισε αναζητούσε πάντα κοινό βηματισμό μαζί τους. Έτσι πέτυχε στο έργο του.

Ο Θ. Ξανθόπουλος συνδύαζε την άρτια επιστημονική γνώση του ακαδημαϊκού, το υψηλό πολιτιστικό επίπεδο του ευγενούς, και τη γνήσια λαϊκότητα του ανθρώπου της δουλειάς, που αγωνίστηκε και μόχθησε για να κατακτήσει επάξια, βήμα- βήμα την κορυφή της κλίμακας. Τίποτε δεν του χαρίστηκε! Με αυτά τα εφόδια όχι μόνο δεν απέφευγε αλλά επιζητούσε την επικοινωνία με τους εργαζομένους και τους εκπροσώπους τους έστω και αν πολλοί από αυτούς αντιπαράτιθενταν σκληρά, ακόμη και άδικα . Αν ποτέ ξαναγυρίσω στη ΔΕΗ, μου είχε πει λίγα χρόνια αργότερα, τους τρεις πρώτους μήνες η κύρια απασχόληση μου θα είναι να επισκεφθώ όλες τις μονάδες και να μιλήσω με όλους τους εργαζομένους.

Είχα την τιμή να γίνω φίλος του, φιλία που δοκιμάστηκε και σφυρηλατήθηκε σε συνθήκες αντίξοες, και την τύχη να διατηρώ επαφή μαζί του, άλλοτε πιο στενή και άλλοτε αραιότερη, ανάλογα με τις συγκυρίες, μέχρι το τραγικό τέλος. Κάθε επικοινωνία μαζί του ήταν απόλαυση με το αστείρευτο σπινθηροβόλο χιούμορ του και βέβαια με το βάθος και το εύρος της σκέψης του και τη λεπτότητα των συλλογισμών του.

Έτσι, καθώς έγινα κοινωνός των γενικότερων προβληματισμών και ανησυχιών του συνειδητοποίησα ότι η διοικητική του συμπεριφορά ήταν απολύτως συνειδητή επιλογή, απόρροια της φιλοσοφίας του και των έντονων διεργασιών, απότοκων της κοινωνικής του ευαισθησίας, που λάμβαναν χώρα στη συνείδηση του. Προβληματισμών και ανησυχιών, που αποτύπωσε εναργέστατα στο μνημειώδες τρίτομο πολυσέλιδο δοκίμιο που εκπόνησε με 10ετή εντατική ερευνητική εργασία, κυριολεκτικά έργο ζωής, με το χαρακτηριστικό τίτλο το δραματικό ερώτημα **PEKBIEM ME KPEZENTO?**

Το έργο αυτό, όπως αναφέρει ρητά ο ίδιος, είναι η δική του συμβολή «στον κοινό μας τελικό στόχο», που «κατά τον τρέχοντα 21ο αιώνα είναι η χάραξη και θεμελίωση ρεαλιστικής εξόδου προς ένα απαλλαγμένο από την περιρρέουσα δυστοπία μέλλον»...καθώς διαπιστώνει ότι «με το ξεκίνημα του 21^{ου} αιώνα γίνονται εμφανείς οι καταστροφικές για τις νέες γενιές συνέπειες της επικράτησης του προτύπου *homo economicus consumens*, της επιβολής, με πανίσχυρα επικοινωνιακά μέσα, του νέο-μεσαιωνικού δόγματος ο καθένας για τον εαυτό του και η αγορά –στη θέση του Θεού-για όλους». Έτσι, «με δεδομένη την τελευταία μετάλλαξη του

καπιταλισμού, στην κατ ευφημισμό νεοφιλελεύθερη οικονομία της αγοράς» καταλήγει στην ηχηρή έκκληση του, πραγματικό εγερτήριο σάλπισμα που είναι και ο τίτλος του τρίτου τόμου, «Εγκλωβισμένοι σε δεσποτείες και δίνες της τεχνητής Παγγαίας, και της Πανθάλασσας, χειραφετηθείτε».

Ο Θεμιστοκλής Ξανθόπουλος ανήκει στην κατηγορία των δημόσιων ανδρών, που με τη λειτουργία, τις ιδέες και το διανοητικό τους έργο, αφήνουν πλούσιες παρακαταθήκες αποτελώντας πρότυπα, και ταυτόχρονα ελπίδα για το μέλλον, τη θετική διέξοδο όπως λέει ο ίδιος. Σε μας ανήκει το καθήκον τιμώντας τη μνήμη του αλλά κυρίως για να ενισχύουμε τον πνευματικό μας εξοπλισμό και να αντλούμε κουράγιο για τον καθημερινό αγώνα, να μελετάμε το έργο του, κριτικά όπως επιζητούσε και ο ίδιος, και να γνωρίζουμε και να αναλύουμε τις πρακτικές του σε όποιες θέσεις πέρασε, όποια καθήκοντα ανέλαβε.

Στην αγαπημένη του σύζυγο Θάλεια, στην αγαπημένη του θυγατέρα Έλενα και σε όλους τους οικείους του εκφράζουμε τα πιο ειλικρινή συλλυπητήρια για τη μεγάλη, αβάσταχτη απώλεια, όλοι, όσοι τον ζήσαμε στη ΔΕΗ, για την πρόοδο της οποίας, όπως μου έγραψε πρόσφατα, διατηρούσε με συγκίνηση την ανάμνηση των κοινών μας αγώνων.

Ε.Μ.ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΚΗΣ

τ. Πρόεδρος και Διευθύνων Σύμβουλος ΔΕΗ